

Kit-meester
Cloet
laet den
Gouverneur
van Stralen
den 8 Febr.
huarig.

Maer als sy nu ypt het Doop geraecht waren/ selden sy heur in ordre/ ende bemerkende dat die van Stralen heur niet en volghden: maer datse wegh trocken door een diepe strate/ bozderlick om hun voet-volck te verweeren tegen de peerden: met haer gebangē wegh leydende 30 vande Kit-meester Cloets Kuypteren/ meest sijnde ypt de Compaignie van den Prince Mauritz, die welke hun coztē daer aen weder af gejaeght wierden: want Cloet daer door beweeght en verbittert zijnde/ heeft eenen anderen wegh om gereden/ ende onderschepte hun den wegh: ende als sy ypt dien wegh/ op een Heyde waren gecomen/ heeft hy den voornoemden Gouverneur/ met groote cloeckmoedicheyt van voren ende princpalick van achter aenghetast/ ende veel Kuypteren ende voetvolck verslagen: (de reste latende vele dooden op het veldt) salbeerden haer op een seker Hof-stede die hy terstont besette/ ende dwongh met apointement ober te geben/ op t'gartier oft behoorlick rantsoen: hy liet de gemeyn soldaten tot omtrent 370 toe/ los gaen/ ende hielt alleenlick gevangen den Obersten Dulcken, Gouverneur van Stralen, metten Capiteyn Goltkeyn ende seben Officiers/ om te verantwoorden het rantsoen voor hem alsen. Cloet verloor omtrent ses oft seben van sijn geselschap maer hadde veel ghequetste Mannen ende Peerden.

Dit aldus verlopen ende geschiet wesende

quam het-besemt voetvolck van Wachten-donck by Cloet ende trock doen om sijn aenslach te vervolghen eben wel boort nae Crakouw, alwaer hy opten 9 Februarj inder nacht booz ghecomen is: de Kuypteren saten af/ ginghen ober het ijs/ ende quamen in't booz-Hoff van het Casteel/ daer op die van binnen begomente schieten/ maer den Kit-meester Cloet schoot soo sterck op de Poozte/ dat sy daer niet blijen conden: die vertrocken wesende dede hy sijn volc ober de Gracht gaen/ ende de Dal-brugghe neder laten/ en dede terstont een Petard ofte Moztier aen de Poozte stellen/ de welke haer werck so wel wraecht datse terstont de selbige Poozte opende/ het welke die van binnen siende gaben sonder langer eenigen tegenweer te bienden/ het Casteel ober aende Kitmeester Cloet recht op het aencomen vanden dagh/ den Kit-meester Cloet liet sijnen Lieutenant met veertigh Mannen ende twintigh Kuypteren daer op/ tot boozder last vanden Prince Mauritz, ende hy vertrock wederomme in sijn Garnisoen. Volbzacht hebbende t'gene hem belast ende bevolen was/ ende also werde sijn Excellentie besitter van sijne Heerlijckheyt van het huys te Crakouw, twelck hy beseten heeft/ toeten jaere 1605/ want opten 5 November des selven jaers/ is hem het selve huys door een aenslach vanden Grabe van Busquoy wederom afhandicht ghemaeckt ende ontnomen.

Crakouwa
by Cloet
booz Prince
Mauritz
genomen.

Tweede Belegheringhe ende Overwinnighe
der Stadt

R H I I N B E R C K.

Gheschiedt inden jaere 1601.

1601.

Beschryf-
tinghe der
Stadt Rijn-
Berck.

Hijn-Berck is ee stad des Ceulschen Bisschopdoms: gelegen op de Zuytsijde van den Rijn: acht duysende myle van Ceule, eer cleyn dan groot/ doch bequaem ende ghesterckt met dubbelde wallen: wel ghelegen soo ter oozloghe als ter neeringe/ ende versien met eenen grooten Col/ ober alle op ende afcomende goederen.

Het is in dese Oorloge/ soo van d'eene als van d'ander zijde/ verscheyden mael innegenomen ende seer ghesterckt gheworden: ende alder eerst/ deur den Ceulschen Crjch der twee Bisschoppen/ gecomen in het geweltd der vereenichder Nederlanden. Die het selve (tot versekeringe van den Rijnstroom) lange hebben ingehouden/ ende tegen de Spaesche aenslagen beschermt: soo van den Her-

toge van Parma selve/ die nae het innemen van Nuys in het jaer 1586 den 13 Augusti/ op Berck geweldichlick is aen gevallen: ende gedwongen is geweest/ nae een Maent belegghs van de Stadt weder op te bzeken/ de welke hy nochtans/ rontsomme met vele Schansen heeft beset gelaten: Als oock tegenden Marck-grave van Varrabon, die het aenghebanghen beleggh verbolghde: Onder wiens ooghen de Stadt menichmael is gespijsicht. Die oock/ also hy eenichmael met alle sijne macht/ in de achterhoede der ontfeters/ op het onversienste meynde te vallen/ selve gheheelick is verslagen/ onder het beleyt van den Grabe van Oversteyn, ende den Ridder Veer. Waer op terstont/ den Grabe Karel van Mansvelt met 70 Daendelen ypt Zabandt is aengecomen/ die ten langen lesten/ op den 30 Januarj des jaers 1590/ de Stadt heeft verobert/ ten behoeve (soo men ypt gaf) van den Beyerschen Bisschop/ maer inder daet/ booz den Coningh/ gelijk de erbarethept nae der hant genoegh geleerd heeft/

verscheyden
aenlaas
op Berck

H y j

heeft/om also den Rhyne-stroom te vermeersteren/ ende de vereenichde Nederlanden van Duytsch-landt af te snijden.

Om oock een open duere te behouden nae de Overlandens ende Zutphen met Over-Issel, te belasten met geduyzige byantschattinge.

Berck anno
1597 by
Mauritz
ghewonnen.

Daeromme oock den Prince Mauritz, de selve den 10 Augusti des jaers 1597 wederomme heeft aenghegrepen / ende nae thien daghen beleghs inghenomen / ghelijck hier boozen inde eerste Beleggeringe wijdt ende breekt beschyden ende verhaelt is. Daer op alsoo de Heur-Doost terstont ontrumpinghe versocht / ende al reede vercreghen hadde: is de Stadt daer en tusschen naeghelaten te stercken / waeromme de selve genoodtsaecht geweest is te vallen in handen vanden Admirante, die de selve met synen grooten Leeger lichtelicken heeft veroverd / op den vijftienden Octobris des jaers 1598. Te meer / alsoo de Stadthouder Schaef, ende meest al het Garnisoen van de peste gestorven was ende daer en boven al haer buscrupt / tot honderert vijftich tonnen toe / verradelijck wert aengesteken. Het welcke noch / de overblijfsels des Garnisoens niet alleene seer en heeft vermindert / maer oock een groot deel vande Stadts-vesten / omrent de Rhyne-Doorte om ghevozen / ende een groote openinghe ghemaect heeft.

Sijn Excellentie beleeget Berck wederom.

Daerhandt is de Stadt van den byant met geweldige garnisoenen gheduyzichlick beset gebleven. Welcke nochtans des tien twaelften Junij / inden jaere 1601 / met hondert vijftigh Daendelen voetvolcks / ende driendertich Coyetten Peerden wederomme is beleegert geworden: als wesende een plaetse / aen de welke de Landen veel ghelegghen is.

Daer waren binnen de Stadt in Garnisoene nae des byants uytgeven negen hondert Italianen / onder Iohan Baptista Pecchio, Sergeat Major / vier hondert Spaengiaerden / seven hondert Borgoengionnen / der thien hondert Duytschen / twee hondert Boodtsghesellen / vijftigh Peerden / in alles drie duysent vijftich hondert vijftich Mannen / ende onder de selve vele verraders ende overloopers / die oogen schijnelijck het uiterste geweldt verwachten souden.

Sp waren oock wel versien met geschut ende alderhande Crijghs-ghereetschap / inhebbende twee en dertigh stucken gross geschut / daer onder waren / twintich meralen / onder de welke drie Cartouwen waren / en twaelf ijere Godelingen. Oock leestocht en andere nootsakelicheden na behooren / uytgenomen alleen / Soudt ende Salven / welke haer grootelicks ontzoken hebben / ende hooghelijck van nooden zijn in een belegherde Stadt.

Maer wert seer sloeckelijck wederstaen.

Het Stadt-Houderschap stont by Don Ieronimo Lopes de la Villa, ghebozen van Spaensche Ouders / in Barbarijē: vernaemt booz een kloeck wel-geoeffent Crijghs-man en seer betrouwt by den synen. Dese heeft op het eerste aencomen synes byandt / selve sich rontsom de Stadt gelegert en met loop-schanssen en tegen-punten omgraven: oock eenige weyden ingenomen / booz de Peerden ende het Dee / het welck men mits het ghebreck van sout / op boozraedt niet slaen en conde.

heeft oock synen uytleggher / ende andere Schepen in den gront gheboort / de masten af gehouwen / om de selve synen byants onnut te maken.

Sijne Excellentie heeft terstont alle sijne uytlegghers op ghesonden / niet tegenstaende het geweldigh schietē uyt der Stad / waer mede sp nochtans soo veel te wege gebzacht hebben / dat een vande selve gheraecht is. Dese hebben alomme den Rhyne-stroom tot Cuelen toe beset / ende gevonden onderweghen / eenige van des byants schepen / die om meerder booz-raet in te halen waren uytgesonden twelck sp verhinderden.

Den Prince heeft den 18 Junij / ingenomen de Schansse op den middel-weert / welke geheel onsterck was / waeromme de selve vanden byandt / sonder ghewelt te verwachten / werdt verlopen en ten besten gegeven.

Het Leger is oock in alle neersticheyt terstont om-graven / ende met beschansinghen / Reduiten / Grachten ende Palefaden / Doortten ende Dal-bzuggen aen de wegen gesterct geworden / soo van buyten tegen het ontfet / als van binnen tegen die vander Stadt / de welke met groote hoopen geduyzichlick zijn uytgefallen. Doornamelijck den 20 Junij / op de Fransoyen / wel met 1500 mannen / verdepit in drie hoopen / die vervolgens den anderen werden aengebzacht / ende nae een upre gebechts weder ingedreven / niet sonder schade van beyde zijden. In welcken upthalden Oberste der Fransoyen Chastillon, int dicke van syn been is gequetst geworden / en de Stadthouder van Berck in syn kaecke / staende op het Rondeel om de schermutselinge aen te sien: Waer dooz hy booz eenen tijt sprackeloos geworden is / ende gedwongen wert het opper-gebiedt te stellen / in handen vanden Rithmeester Boetberghen, ende een Italiaen Francisco Nello.

Wenbal vanden byants op het quartier van Graef Ernst ende andere.

Desghelijck quam den byandt aen / op de Legher-plaetse van Graef Ernst, wel met duysent Mannen: ende wederomme den 28 dzinghende met een ghedzups tot in een onser loop-graven / uyt de welke sp seer haest met groot verlies vanden haren / uytgedreven werden.

Sijne Excellentie daerentegghen / is des byants loop-schanssen dagelick / met graven / seer ghenaedert: heeft oock vier Waterijen rondsomme op gewozen / ende den eersten ende tweeden Julij / geplamt 30 stucken gheschuts / welke ettelicke / in het aen bzeugert van den byandt schadeloos geschoten werden: Stelde oock op de Schansse van den Middel-weert / twee heele / ende twee halve Cartouwen / dooz de welke / midtsgaders hande andere Waterijen / de Stadt naerder hant seer beschadicht ende doozschoten is.

Die vander Stadt hebben den 7 Julij / ordere gestelt op hare leestocht / ende een peder een half pont bzoots des daeghs begonnen uyt te deplen: Ooc aengevangen de Marct / met t'samen de Kercke / tot een uytsterke vercreck plaetse te beschanssen.

Hadden oock vele bzieven ende Boden / uytghesonden / die meest al achterhaelt ende ghevanghen waren: Dies sp den 5 Julij vele vper-teeckenē ghedaen hebben: waer op die van Gelder geduyzichlick hebben geantwoort / ende hope van ontfet ghegeven. Tot het welke oock de Certs-Hertogen wel schenen

Die van Berck vercrecken ontfet aen die van Gelder.

schenen ghenegen te zijn: Maecckende verschepden vergaderingen ontrent Maestricht ende Ruremonde, die nochtans alle wederom geschepden/ ende naer Vlaenderen verschyden zijn: Gelyck oock naerder handt de nieu aen gekomene hoopen uyt Italien/ uyt de welke eerst acht hondert/ ende daer nae vijf entwintich hondert Mannen/ en noch twintich uyt elck der oberiger Vaendelen naer Oostende ontboden zijn.

Niet tegenstaende so schenen sy nochtans tot het ontfet van Berck/ onder het belepdt vande Graven van Barlamont ende Bucquoy gheschickt te wesen/ die daer toe al reede/ grooten vooz-raet binnen Ceulen ghedaen hadden/ ende vele wagens aengeslagen/ die sy alle ghenoodtsaecht waeren weder af te dancken/wesende alleendes byants meyninge/ dooz den schyn van ontfet die van Berck te moedigen/ om het uytterste te verwachten/ ende alsoo onsen Legher verre vander hant lange op te houden: ter wylen dat den Eerts-Hartoch geresolueert hadde dat men Oostende op het onbersienste soude aen vallen om alsoo den Legher/ vande Stadt af te trecken in Vlaenderen.

Wt den welchen nochtans alleene derwaerts naer Oostende is aff ghescheept/den negenden Julij/ den Admirael Duyvenvoorde, met acht Vaendelen Engelschen/ onder het belepdt vanden Ridder Fransoys Veer, de welke daer naer noch toegheboecht werde twaelf Vaendelen Engelschen. Waer tegen den ses ende sevenentwintigsten weder ettelicke Vaendelen/ uyt andere plaetsen/ zijn aengecomen.

Daer en tusschen is sijn Excellentie gheheel gecomen onder de buyten-schanssen des vbandts. Heeft oock het conterscherp aen de Oost-zijde/ boben de Stadt gheweldelick onder-graven/ ende den seventhienden Julij also hy dooz eenen valschen alarm den vbandt met grooten getalle daer in getrocke hadde/ laten spzinghen. Waer op de onse/ alsoo de Wijne ser wel ghewoocht hadde/ van alle canten terstonts zijn aenghevallen/ ende het Conterscherp hebben inghenomen/ met verlies van ontrent hondert Mannen/ hoe wel wederomme de vbandt op de selve met groot gewelt was uytgecomen.

Wt welck inghenomen Conterscherp/ sijne Excellentie drie Galerijen eerst inde Stadt vesten/ ende van daer onder het Oost-kondeel heeft afgelept/ ende het selve aen drie zijden begonnen te ondergraven.

Heeft oock de overighe buyten Schansingen/ de naervolgende dagen/metter tijt verbort/ eensdeels dooz geweld/ ende ondermijnen/ eensdeels oock dooz het verloopen des vbandts selve/ tot op den tweentwintichsten Julij/ op den welchen sijne Princelike Excellentie volcomelijck vooz de Stadt selve ten lasten ghecomen is/ naer dat hy vooz de buyten wercken tot noch toe was opgehouden.

Heeft der halven/ s'anderen daeghs sijne trompetter/naer Rhijn-berck gesonden ende heeft dooz hem de Stadt doen op eyschen/ de welke vooz antwoorde gecregghen heeft dat sy sijne Excell. wel bedanckten vooz de aenbiedinge/ dan alsoo de Stadt noch maer eenen dagh belegert geweest hadde/ soo en condon sy tot de overghebinge noch niet ver-

staen. Waer op sijn Excellentie den naevolgende 28 alsoo de mijnen ghereedt waren om te spzingen/ ten andermael de Stad heeft laten op eyschen: nae het welke die van binnen als doen begonden te luyfsteren/ begeertende eerst eenige postente mogen uytstenden nae Gelder/ende te vernemen nae het ontfet/ het welke he wert gewepgert. Waer op sy eyn delick nae eenige onderhandelingen dooz den Trompetter/ op den 30 Julij/ den Rith-meester Boetbergen, metten Italiaen Francisco Nello in het Leger hebbe uytgesonden/ des na middaegs te ses upre/ de welke met sijne Excell. verdzagen zijn/ de Stadt te leveren in sijne hande/ op dese navolgende voozwaerde:

1. **S**Yn Excellentie accordeert met den Gouverneur van Rhijnberck ende alle Soldaten, soo te voet als te peerde, ende selfs de gene die gedient hebben op de schepen van Oorloghe op den Rhijn, met heur Capiteynen en Officieren, sonder uytnevinghe der persoonen, vryelijck te moghen vertrecken met haer vliegende Vaendelen, VVapenen, ontfteken lonten, Coghels inde mondt, ende slaende trommelen, met haere Vrouwen, familien, ende bagacie, wagenen ende peerden, ende alle andere dingen die haer toebehooren, sonder datter ghedaen sal worden eenich onderfoeck aen eenighe personen, niet teghenstaende wat sy misdaen moghen hebben, ende namentlick de persoon van Ian Pieterfz, Thas, (Scheeps Capiteyn, die over eenige iaeren met sijn oorlochschip aen den vyant is overgelopen).

Articulen waer op Rhijnberck overgaen is/ de 30 Julij.

2. Dat den Gouverneur met hem sal mogen nemen twee Velt-stucken, sulcke als sijn Excellentie accorderen sal, met twee tonnen buscruyt, ende vijftich cogels.

3. Dat sijne Excellentie haer sal doen hebben twee hondert wagenen, om de siecken, gequetste ende bagacie te brengen tot Gelder, ende sal vry geleyde geven voor den volcke van Oorloghe, ende haer bagacie tot Maestricht toe, ende soo daer eenighe gequetsten zijn die voor dese tijdt niet mogen vertrecken, de selve sullen binnen de Stadt moghen blijven, tot datse genesen zijn, ende daer nae moghen vertrecken met paspoort vanden Gouverneur,

4. Dat de Heere Evert van Ens, sijn Huysvrouwe ende Kinderen, met haer papieren, bagacie ende goederen, vryelick sal moghen vertrecken, ghelijck oock de Raedts-Heer VVestendorp, Nicolaes van Hove, ende d'Onfanghers vande domeynen ende contributien met haer papieren ende bagacie, als gheseydt is, ende selfs Goswijn van Manem, Tollenaer met sijn Officieren, de welke sullen moghen vertrecken te water ofte te lande de welke zijn Excellentie sal doen gheven bysondere paspoort als oock van ghelijcken alle de Commissarisen ende andere Officieren, wesende in besoldinghe vanden Coningh van Spaengien, of den Eerds-Hertoge Albertus, sonder eenige weygheringhe, ende datse niet sullen mogen opgehouden worden, om eenighe oorsake onder wat pretext dat het zy.

5. Dat den Gouverneur sal betalen aen de H h ij Magi-

Maer werben van sijn Excellentie naerder be-naut.

Berck opge-eydt.

Magistraet ende Burghers, de schulden die hy, gedeurende de belegeringe binnen de Stad heeft ghemaect, vande goeden toecomende zijn Alteze, ghecomen zijnde, vande prijsen, buyten, ende gheconfisqueerde Coopmanschappen die gevonden zijn op de Riviere vanden Rhijn tegen t'placcaet.

6. Dat den Gouverneur sal ontbieden alle de genae die hare schapen ende koeyen voor t'beleggh ontnomen zijn, ten eynde dat hy haer sal mogen geven schriftelicke assignatie, omme daer by te vervolgen de voldoeninge aen hare Altezes om dat het selve is gedaen tot haren dienst.

7. Dat de costen vande gevangenē ter causen vande contributien terstondt betaelt sullen worden, volghende het Tractaet metten Admirante van Arragon ghedaen ende geconfirmereet door sijn Alteze.

8. Dat den ontfangher Ian de Bruyn vryelic sal mogen vertrecken met sijn papieren ende bagagie, mits dat hy gheve cotype vande restanten vande Domeynē van t' Graefschap van Zutphen, ende t'Lant van Over-Yffel.

9. Dat de peerden, soo van dese zijde als van d'ander, ghenomen door de belegherde gheduerende dit beleggh, sullen weder gekocht worden ten prijse van twintich ponden stuck.

10. Dat alle Soetelaers ende Cooplyden den Legher volghende, ende Crijchf-luyden vanden Coningh, oft sijne Alteze, binnen de stad sullen moghen blijven, ter tijdt toe dat sy hare goeden vercocht sullen hebben, ende daer nae met passpoorte vanden Gouverneur sullen vertrecken.

11. Dat alle de Burghers, die uyt der Stadt sullen willen vertrecken ende andersins willen woonen, toegelaten sal zijn haer goederen ende huysen te vercoopen binnen den tijdt van ses maenden.

12. Dat alle Kerckelicke personen vryelick sullen vertrecken moghen, in alle sekerheyt ende insonderheydt de Bagynen ofte Religieusen.

13. De ghevangene Crijchf-luyden van d'een ende d'ander zijde sullen vry ghelaten werden, mits betalende hare kosten.

Volgens welck bespreck/ op de eerste Augusti/des mozzens is den Stadthouder Don Ieronimo met 16 Vaendelen (onder de welke sesse Duytschen/e nverre de stercke warē) met 30 peerden en 80 Bootf-ghesellen daer

uptgetrocken/ verghefselfchapt wesende met 209 wagens met bagagie ende gequetsten/latende de Stadt gheweldichlick doorszhoten ende gemozfelt/ende inde selve bohen de 1200 dooden van de sijne. Desghelijcks 50 tonnen buscripts ende leestocht voortwee maēden.

De Hoog. Mog. Heeren Staten der vereenichde Provintien ende den Prince Mauritz hebbende dese plaetse become/resolbeerde die wel te bewaren/ soo wel ten dienste van de Vereenichde Landen/ als voort hun gebueren des Heptigen Rijcx verwantē/dien aende bevydinge des Rhijnstrooms veel gelegen is/ op datter weder geen vzeemde Heptochten ober mochten comen: een plaetse wel weerd met ghemeyne costen des Rijcks bewaert te zijn: Waeromme sy besloten die dapper te stercken/ende hebben een geweldige Schanse laten maken op de Weert ofte Eplandt des Rhijns/voort de Stadt/ die aenbestekt wiert voort eene groote somme gelts. Dat Gouvernement aldaer/werdt gegheven den Colonel Gistelles.

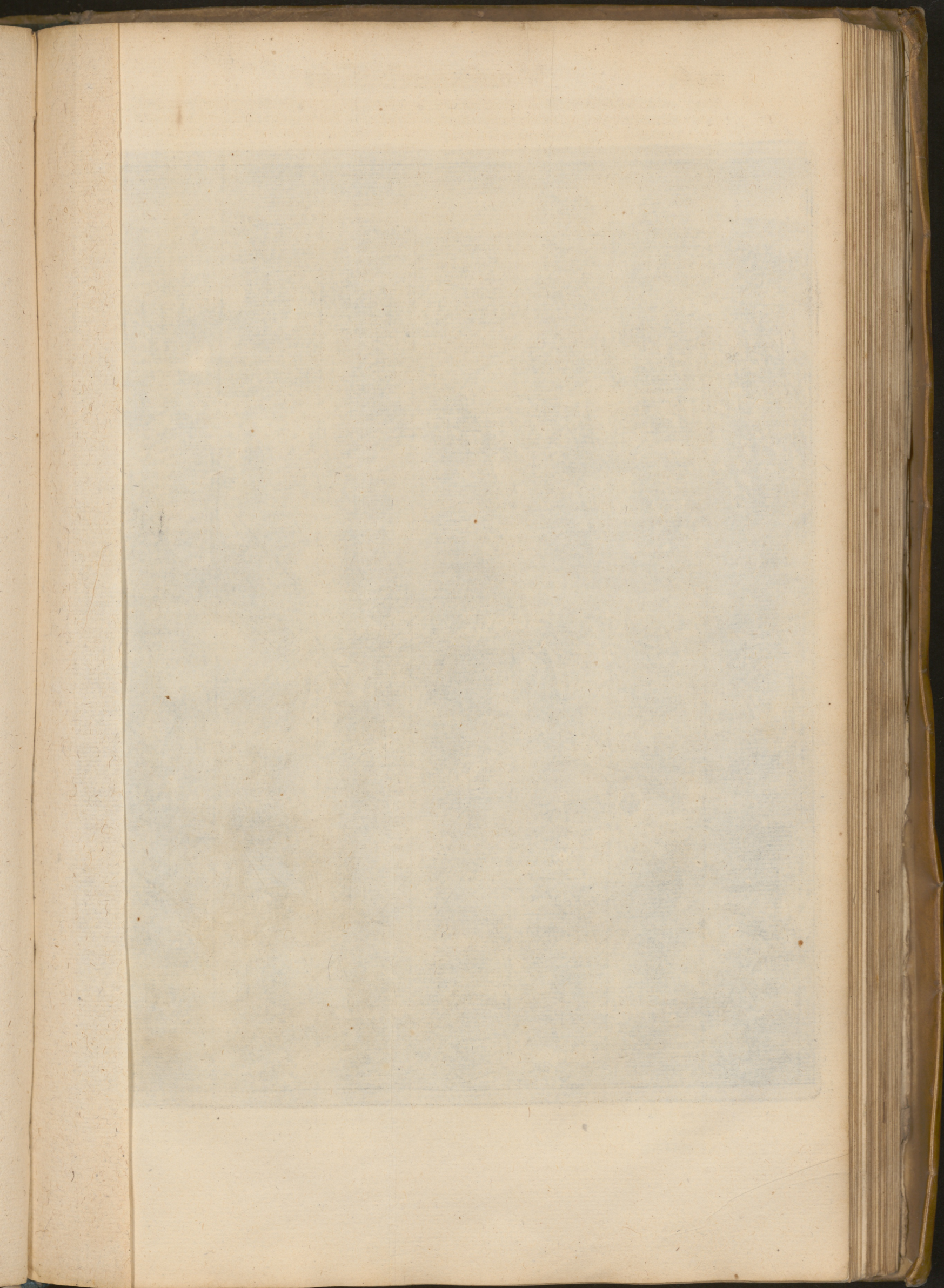
De Riddereschappen ende Staten van het Landt van Over-Yffel siende hun Landt nu bevydet ende vast gemaect mette veroveringhe van de Stadt Rhijnberck/ ende den Rhijn vry/hebben een Placcaet uytgegeven den 28 Julij/verbiende alle contributien aen haren vbandt te geven: opdonnerende alomme op alle Dozpen/ende in alle Parochien/stercke wachten te houden/ op groote straffe/ te wetē opte verbeurte vande Officieren van 25 oude schilden/den gemeenē Dupsman op eenen schilt/ elcke mael gebzeckelick bevonden werdende: desgelijcx dat sy luyden op alle alarmen ende clockslagen gereet soude wesen met haer geweer: verbiende op den hals eenige vbandts soldaten te herbergen: die een van des vbandts soldaten become conde binnen den Lande lebende ofte doodt/ soude 25 gulden van t' Landtschap ontfangen/so eenich Coopman doort het Lant reysende/doort onbersicht vanden vbandt gevangen ofte beschadicht werde/so soude die vanden Lande ende plaetse/daer sulchs geschiedt is/ moeten sijn rantsoen ende schade op rechten: dat niemant met den vbandt in het minste gheen correspondentie en soude vermoghen te houden/ met dierghelijcke punten meer/ tot des Lants bevydinge geordonneert ende ghestelt wesende/ al t' saem te langhe om alhier verhaelt ende beschreven te werden.

Die van Over-Yffel beviende contributien aen haren vbandt te gheben.

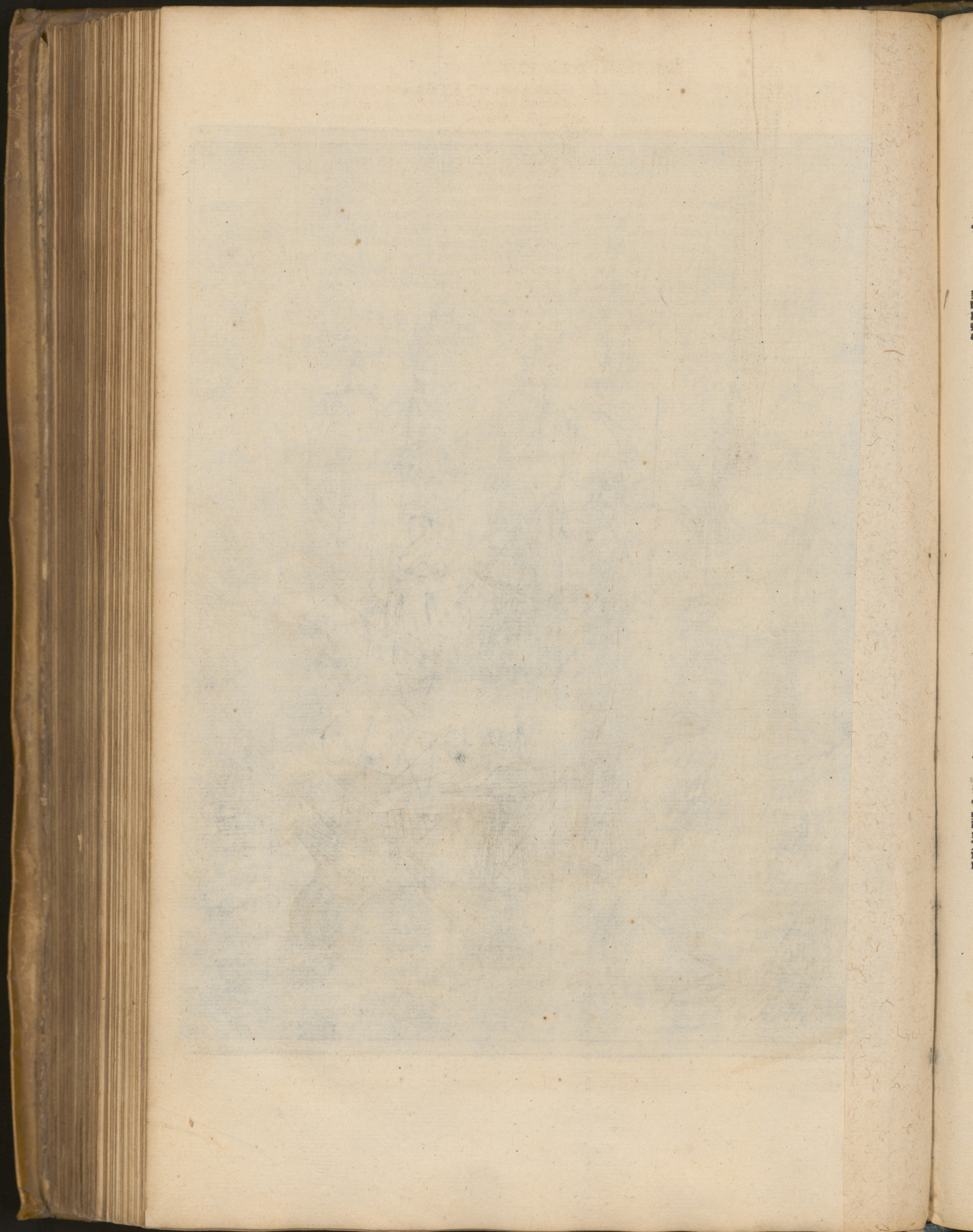
Verclaeringhe vande Cijfferen die inde Figuyre gesneden zijn.

1. Het quartier van sijn Excell. binnen t'welcke oock Graef Willem, ende Graeff Henrick van Nassau gelogeert waren.
2. Het Quartier van Graef Ernst.
3. Het Quartier van Mons. Gistelles.
4. Den Dam, waer door die vander Stadt het malen belet werden.
5. Des vyandts Schants op den Middel-weert, by sijn Excell. verovert ende versterckt.
6. Scheep-brugge vande Weert over den Rhijn.
7. Een geweldigen Vyt-val op het Quartier van Gistelles, daer veel Soldaten aen wedersijde ghebleven zijn, ende den Oversten vande Francoysen Castillon, als oock den Gouverneur van Berck seer gequetft.
8. Diversche Vyt-vallen op het Quartier van Graeff Ernst.

Sijn

Sijn Excell. neemt de
Stadt Meurs andermael in,
dē 16. Augusti des jaers 1601.

1601.

Meurs by
den Prince
Maurits in
ghenomen
ende gheheret

Ner dien dat de Stadt van Meurs alleen besetted was met een garnisoen van Hanebederen (alsoo genoemt) zijnde in dienste van den Vorst van Cleve/ die de selve Stadt boozhem in hiel dt: den Prince Maurits in het teghendeel die sustineerde/ dat niet alleen dese Stad/ maer selfs het Graeffschap/ hem et recht toequaet/ en dat upt crachte van Testamente en gifte van de Grabinne Walburgh: die volgende heeft hy aldaer gesandē op tē 6 Augusti dē Rijnmeester Cloet/ ende den Colonel Edmont, met 12 Vanden Ruyteren/ maer dat Garnisoen en wilde niet wijcken/ noch de Stadt alsoo verlaten.

Waaromme den Prince Mauritz selve des anderen daeghs daer bozen gecomen is met vijf en twintich Vaendelen Ruyteren 35 Vaendelen knechten/ ende vier halve Cannons/ die van binnen dat siende/ hebben dat ober ghegeven/ in handen van haeren eygen Heere: den Pz. Mauritz heeft daer Garnisoen in ghestelt/ ende ordze ghegeven om het Casteel te stercken/ ende in vijff Bolwerckē te legghen/ het welcke gekost heeft ober de 100 dupsent gulden. Den 12 Augusti wiert Sijn Excell. binnen de Stadt met grooter eerren als Grave ende Landts Heere gehult/ mette behoorlicke Ceremonien: Daer naer werdt hy desgelijcks tot Cracouwghehult/ d'welck hy mede dede stercken/ bestedende wel booz 28 dupsent gulden aen werken/ daer aen ober de dupsent mannen int werck gehouden waren/ so dat dese twee plaetsen gantsch sterck gemaeckt wierden/ ende niet dan by drooghe Somers perijckel schenen te comen lyden.

Maurits
Graef van
Meurs ge-
hult.

Beschrijvinge vanden geduerighen scheepstrijdt/ de welcke
gheschiet is in Oost-Indien ontrent de Stadt

BANTAM,

Tusschen vijff HOLLANTSCHEN Schepen/ tegens
de groote Armade der PORTVGVESEN.

Inden jaere 1601.

1601.

Et de
gien eerlijcs
de Stapel
vande Gost
Indische
waren ghes
weest.

Het is ghenoechsaem bekendt goetwillige Leser/ dat den stapel oft handelplaetsē der Specerien/ namelic-ken van de Peper/ Caneel/ Naghelen/ Noten - Muscaten/ Joelli/ Gember/ ende van alle Medicinale droguen: Desgelijcx vanden costelicke gheskeenten/ Diamanten/ Robinen/ Turquoysen/ Smaranden/ Saffiran/ ende andere diergelijcke meer: Als oock allerley soozten van Peerlen/ met veelderley ontallicke andere vzeemde frapicheden/ diemen alleenlich in Gost-Indien vindet/ ende van daer herwaerts ober gebzocht worden: dat den selven stapel segghe ick noch binnen dees letste vergangene hondert jaeren/ principalicken inde vermaerde/ machtighe ende heerliche Stadt van Venegien plagh te wesen. ende dat die aldaer verhandelt ende vereocht zijnde als dan ober alle de Rijcken ende Landen/ van gantsch Europa ofte Christenrijc gints ende weder verboert ende verhandelt werden/ tot ghebyrck van de Inwoonders der selver Landen. Waer dooz dat het gheschiet is dat de boozs. Stat met haer machsighe Republijcke/ dooz den selven Coopman-

del in grooten fleur ober al beroemt/ ende van grooten aensiene plagh te wesen/ ende ten huydigē dage noch is. Cis waer dat deselve Specerien/ Droguen/ ende andere vzeemdic- heden/ om tot Venegien ter Zee te comen/ eerst moesten binnen Alexandrien ober landt van upt Indjen/ met ongelooffelike perijc- kelen/ lasten ende onkosten gebzocht worden: soo om den verren langhen wegghs wille/ als oock om de stercke Conbopen/ die by de Ca- rowanen (alsoo werden de geselschappen) die de goederen ober-bzochten/ gheuoemt) moe- sten wesen/ om d'aenballen der Arabischen Koberen (die den wegh allenthalven beren- den) met tegen geweldt te wederstaen: welc- ke ober groote beswaernissen ende onkosten de selve goederen ende Coopmanschappen droegghen ende gebzagen hebben: tot voordeel ende profijte/ daer en hoben vande gene diese van Indjen op Alexandrien/ van daer tot op Venegien/ ende van Venegien 'no voortg- gints ende weder in Europa her/ andelden ende voordē/ ende dat om de groote begeer- te/ treck en estime die alle de vooznoede wa- ren en Coopmanschappen inde Landen vā herwaerts ober hebbe/ als ooc om datter ge- nen anderen naerderen wegh oft middel en was om de selve van daer alhier te krijgen/ dan met den voozschreven Carowanen ober landt. doch naederhant binnen eenige iaeren herwaerts